

KÖZMŰVELŐDÉS

Felelős szerkesztő: Wagner Sándor.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztári, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden vasárnap.

Az előfizetés díjai:	
Egész évre	— — — — — 8 Kor
Félévre	— — — — — 4
Negyedévre	— — — — — 2
— Hirdetések díjszabás szerint. —	

Szabadság.*

Van az emberi szívben egy kitörülhetetlen eleven erő, a mely ugyanakkor vette eredetét, a mikor amannak végtelenül finom, első rostocskái az anyaméhben egy ébredő élet kezdeteként jelentkeztek. Ez az erő, ez a tulajdonság a fejlődött egyén lelkiiségéből, mint öntudatos jelenség sugárzik elős az emberi méltósággal járó természetes jogok elismerését követeli. A ki ellene küzd, az a csillagok futását akarja megakadályozni s az öreg Luegert Mózes hitre téríteni. S a ki épenséggel elakarja törölni, az ugyancsak megérdemli azt, a mit a tridentű zsinat — in decreto de peccato originali — dörgött oda a „male sentientibus”: Si quis autem contrarium senserit, anathema sit!

Az a rideg logikájú, szeretetlen etetnek, a ki a szívén át nem szűrte tanításokat hideg követéléssel állítja fel hitdogmák gyanánt: anathema sit!

A ki elfeledte az édes Üdvözítőnek szeretettől áradó, meleg szívét, alázatosságát és szelídségét s csak a föltétlen meghódolást követelő Istenséget látja benne: anathema sit!

* Nem mindenben értünk egyet e cikkel, de közreadtuk, hogy a gondolkodni akarókat munkásságra serkentsük. Ma már a cikkben kifejezésre jutott fellegás nagyon is széles körben nyilatkozik meg; nem ártana egy kissé megtárgyalni a dolgot.

Szerk.

A ki inkvizitóriai könyörtelenséggel, szeretetnélküli aszketizmussal ront neki a tévelygőknek: anathema sit!

A ki uralkodni és uralkodni és ismét csak — uralkodni akar: anathema sit!

Krisztus, mi Urunk! a ki mindenütt jelen vagy az oszthatatlan Szentháromságban! A ki a hatalmas arányú, mestermívrű dómok misztikus szentélyében és a havasok között rejtőző, roskatag kápolnácska hallgatag csendjében egyképpen oda várod a szegényt és a gazdagot! Mondd meg nekünk, hogy miért nem övezted magadat körül bársonyos pályákkal, miért nem vetted magadat körül selemlyem kárpitokkal, sürgölődő szolgák tarka seregével s a gazdagságnak és hatalomnak különféle jeleivel, a midőn testté vált az örök Ige?! . . . Mondd meg, hogy miért éltél a földön a legnagyobb szegénységben és alázatban? Azért-e, hogy uralkodjál?! . . . Ugyebár hogy nem. Azért tetted így, úgy-e, hogy megmutassad, hogy a népek seregében nincsen szükség rinocerosokra és telhetetlen nagy mogulokra? Azért tetted, hogy megmutassad, hogy a ki első akar lenni az emberek között, mindeniknek szolgálja legyen. (Márk, 10, 11.)

De uralkodni is akartál. A lelkekben, a szívekben akartál élni és uralkodni! Egyházat alapítottál, a melyben a hívők egyeteme „lelkekben és igazságban imádja az Istent.” Egyházat, melyet — a Szentlélekisten védősége alatt — tévedhetetlen

tanítói hivatal kormányoz s a melynek dogmatikus oktatásai előtt föltétlenül meghajolni tartozunk.

Krisztusunk! Te legtekintélyesebb erkölcs-magyarozó! Mondd meg nekünk, hogy állítottad-e Te valaha azt, hogy a szabadság eszméjében nincsen ethikai tartalom? Nem mondtad, óh, nem mondtad soha, hanem olyan tanokat hirdettél, a melynek elterjedése folytán a földkeregségben rabbillincsek törtek szét s a felszabadult millióknak háláncba zendült mindenütt, a hol a diadalmas Egyház béklyókat vert le az aszott kezeikről, a megalázott női nem könnyeit szárfította föl s a hol a lélekfermesztő kasztkok határhálokat döntögette le. Az Egyház útja a Szabadság diadalútja volt, amely Egyház mindig azt tartotta, hogy „a szabadság nem egyes emberek vagy osztályok kizárólagos sajátja, hanem tulajdona minden embernek.” (Erényi K.: Az én hitvallásom 148. l.) Nem fél attól sem, ha szabadjára engedik a lelkiismeretet. Nincs oka rettegni . . . Tudja és érzi ő nagyon jól, hogy az ő nagysága és isteni ereje a szabadság légkörében tűnik felleghathatósabbban.” (U. o.) Engedjük csak szabadon, függetlenül fejlődni a tudományokat, hagyjuk csak szabadon, természetesen sorrendben váltakozni a különböző létformákat s az ezekhez vezető társadalmi mozgalmakat, — de e mellett mi is szervezkedünk s ha a kor gondolkodásának megie-

TÁRCA.

Konstantinápolyban.

Felolvasta **Körödy Péter dr.** a gyulafehérvári Kath. Kör. nov. 25-iki estélyén.

(Folyt. és vége.)

Konstantinápoly három főrésze oszlik. 1. Az Aranyszarvtól északra fekvő Galatára és Perára, több külvárossal, inkább keresztények lakják. Vannak benne modern hotelek, kereskedések és egy elég széles európai kinezésű főutcaja Perában. 2. Az Aranyszarvtól délre fekvő Sztambulra, vagyis az ő törökvárosra. 3. A Bosporuszon túl a kisázsiai részen fekvő Sztutárra, Erenkiő, Haidar Pasá stb. részekkel. Sztambul a tulajdonképpeni törökváros a régi Byzance helyén épült. Nagy Konstantin óta Konstantinápolyknak nevezik, a 15. század közepe óta pedig Sztambul néven az ozmán világbirodalomnak, amely három világrészre terjeszti ki uralmát, fővárosa. Konstantinápolyról, a Bosporusz és metropoliszáról is el lehet mondani, mint általában a keleti városokról, hogy kívülről szép, belülről ronda; bárha az 1865., 1866. és 1870-iki nagy tűzvészek a város szép irányban való fejlődésének útját egyengették. Sztambul a török-

kők, zsidók, örmények és cigányok lakják. Szűk, sötét és piszkos utcái egy keleti városnak igazi képét nyújtják. A házak nagyrésze még mindig fából vannak építve és több kirugó erkéllyel és sűrű farészeszattal vannak ellátva, úgyhogy a házak felül szélesebbek, mint alul. Nem hagyhatom említés nélkül a keleti utcai élet még egy speciálisát, a gazda nélkül kóborló kutyacsordákat. Amit erre nézve hallottunk vagy olvastunk, az nem mese. Minden egyes utcában 20—30 drb. kutya hever tétlenül, álmosan és a járóelőknek ki kell kerülni azokat; esténként kidobott szemétből és hulladékból élnek. Különben nagyon jámbor állatok, ha az ember véletlenül rájuk lép, akkor sem bántják; éjjel azonban olyan esaholást csapnak, hogy az ember a Jézertő mellett lakó oláh pásztorok közé képzeli magát.

Julius 14-ét egészen Sztambulban töltöttük. Először is a császári múzeumot tekintettük meg, mely a Szerajban, vagyis a szultánok régi palotájában van. Mindjárt a bejáratnál igen kedvesen lepott meg III. Ahmed kutya, egy négyoldalú márványépület, mely a török művészetnek egyik remeke. A múzeum gazdagsága pedig felülmulat minden képzeletünket. Ide van összegyűjtve mindaz, amit a művészet és tudomány keleten produkált. Itt vannak az egyiptomi sarkofágok, a mumiák kö-, terracotta és fából

készült koporsói hieroglif feliratsókkal, az asszír és babiloniai cserepöngyvtárak ékiratos táblái, a szaranyas oroszlanok, bikák, a nagy széles mellű és szakállú emberek szobrai, a trojai íratások gazdag leletei, a bizanci, görög és görögszigetek műremekei. Itt láttuk Nagy Sándornak híres sarkofagját is. Innen az Aja Söfia dsámiba (főmecezet, székesegyház) mentünk, amelyet Justinian császár épített a 6. században. Ennek a dsámának az a jelentősége keleten, ami Szent-Péter templomának Rómában, Szent-Pál templomának Londonban és Szent-István templomának Bécsben. Merész kupolája oszlop nélkül emelkedik a magasba; maga az épület egy négyszöglet képez, amelynek a hossza 75 méter, szélessége 70 méter. Padozata télen drága szőnyegekkel, nyáron gyékénnyel van terítve. Sajnos a 15. század óta az épület főkupoláját a kereszt helyett a bronza felhold disziti. A mellékhajók oszlopai különböző színű márványból készültek és az oszlopfők diszítései remek. Az igazhitű muzulmán lehuza cipőjét, midőn a mecsetbe lép, nekünk a cipőnkre tágas papucsot húztak s csak úgy engedtek be. A karzat szélein és a csillárokon tündéres mecsetek gyűlnek ki a Ramazanünnep alkalmából. Egy felejtetlen benyomás képével távoztunk az építészet remekéből. Ezután a II. Vilmos császár által

lelo keretekben inditunk aramatot: — az igazsag bizonyara gyozedelmesen fog kiemelkedni a zajgo tenger forrongo hajjai kozul!

Ah katholikuskok! Nekunk mindig az volt a hibank, hogy hatalmi maniaiban szenvedtunk. Uralmat akartunk gyakorolni mindig mindenben es mindenhol, mintha ahhoz nekunk minden egyes esetben jussunk lett volna! Szembehelyezkedtunk — a bibliara tamaszkodva — olyan tudomanyos tantetelekkel, a melyek kesobb igaz voltakban bebizonyosodtak, noha azelott a papak az anyaszentegyhaz villamait szortak azokra; gondolkodas nelkul dobtuk ki a tiltakozo vetot olyan politikai alakulasok megakadalyozasara, a melyeket a halado kor igazolt s aztan a romai szentszek is szentesitett.

Ez az a hires uralom ugy-e? Ez, a melynek az Anyaszentegyhaz legfienyesebb (?) sikereit kozsonheti! . . .

Ily fajta sikereink iskolainkban is mutatkoznak . . . Milyen, buzgo, jo, vallasos ifjusag kerul ki a katholikus intezetek falai kozul?! . . . Hjah, uraim! példával kellene nevelnünk és nem a lelkiismeretbeli erőszak fegyverével! Az a gyermek, a melyket bizonyos dátumok szerint visznek (szórolszóra!) a gyóntatószék elé, a kit keservesen megbüntettek azért, mert elmulasztotta a vasárnapi miselátogatást, mert nem volt névsorolvasáson stb. igaz hitere mondok, hogy nagyritkán lesz az meggyőződéses, derék, jó katholikus emberré! — No, de csak uralkodjunk tovább s majd meglátjuk, hogy a jövő fejleményei igazolni fogják-e azokat a hipokritákat, a kik az Anyaszentegyház fejébe Gessler-kalapot nyomnak?

Igen, gyakoroljon uralmat az Egyház a lelkeken, de csakis vallási értelemben. Ha másfajta uralomra tör, az klerikalizmust, végső eredményében talán theokráciát jelent; mi pedig az Egyházat nem óhajtuk a papsággal azonosítani. Talán éppen ezért nem tetszik némelyeknek a demokratikus izü autonómia.

Pedig ha ez lesz, nem kell félnünk az államtól, nem kell félnünk a szekularizációtól, mert ez az önkormányzat az Egyház füg-

getlenségét jelenti örök időkre! „Ha ezt kivittük, akkor a kath. társadalomban is meg fog mozdulni az élet és a jótékony munkásság szelleme fog átlengeni rajta!” (Erényi.)

Hiszem és remélem, hogy is lesz!!

A kishitűeknek és a rosszakaratuaknak Galileivel mondom oda: „És mégis mozog a föld!!”

Földes Zoltán.

Néhány szó a kolozsvári Szent-Imre Egyesületről.

Kolozsvár, 1906. december 4.

Manapság, mikor a reklámok és propagandák világát éljük s divatos jelszavak ünneplésében merítjük ki minden erőnket: mikor egy-egy felszínre jutott eszmét — legyen bár a legszentebb is — az után kell körülhordoznunk és profanizálnunk, hogy valamelyes varázsszal hason a modern ember fásult szívére, szinte el sem lehet képzelni, hogy egy esőndben munkálkodó, feltűnő nem kereső egyesület élni tudjon. Manapság, mikor a magánérdek teljesen a közérdek fölé került s az emberek semmit sem támogatnak, miből anyagi hasznot nem várhatnak, el sem képzelhetjük, hogy egy kizárólagosan a köz javát és erkölcsi célokért küzdő egyesületnek természetes, intenzív élete legyen.

Szóokló nemzet vagyunk s bizonyos ünnepélyes órában egy lelkesítő beszéd hatása alatt föllángolunk; szavainkkal tán lemenyörögjük a mostani tarthatatlan állapotokat s készek volnánk megfincselni, aki velünk nem deklamál; de a beszédben felolvad lelkesedésünk s szétfoly, mint a korai hó, mely pillanatra fehérit, hogy annál feketébbé, sárosabbá tegye a föld színét.

Ilyen a mai magyar ember képzelt való lelkesülése. Ezt tapasztaljuk (tisztelőt a kivételeknek!) a teljesen ideális célokért dolgozó Szent-Imre Egyesület iránt is — azok részéről, akiknek leginkább felkükön kellene hordozniok, a társadalom regenerálását.

Annak az erdélyi intelligenciának legna-

gyobb részéről szólók, amely gyűléseken, ujságokban, felolvasó estélyeken és tosztokban el-sirja, hogy „pusztulunk . . . veszünk . . .”

Arról az intelligenciáról szólók, amelynek vezetői igen ügyesen kitudják mutatni — amint szokták is — hogy az erkölcsök romlottsága vonta maga után az anyagi tönköt s vojja maga után nagy Berzsenyink mely történet-filozófiai mondása szerint a leghatalmasabb államok ledőlését is. Arról a vezető elemről szólók, amely tudja, hogy — ha magunkon nem segítünk — elveszünk; s mégis, ahelyett, hogy a mutatózó és rendelkezésére álló eszközöket megragadná, vitatkozik és találgat. Látja, hogy eg a nemzet nagy épülete. Kongatja is a veszharangot s szaladva kiabálja fel az éjszakát, hogy „tűz van!” . . . ; de nem fog az oltáshoz, mert a rendelkezésére álló eszközöket lekiesinyli. Idegen segítségre vár s nem gondolja meg, hogy amíg az megerkezik, az egész épület elhamvadhat. Hiszen tele van gyujto anyaggal. Mig azt el nem távolítjuk, hiába minden sopánkodásunk, hiába az idegen segítség is. Ha eltávolítottuk, a tűz csaknem magától elalszik.

Elejét akarjuk venni a bajnak? Az előidéző okokat kell megszüntetnünk! Ez legyen első dolgunk! Addig hasztalan minden erőlködés.

A pusztulást, a gazdasági tönköt, a szociális veszedelmeket és bajokat, az előidéző ok, — az erkölcsi romlottság megszüntetésével kell orvosolni!

Általános a jobbák óhaja, hogy regenerálni kell a társadalmat. Eltértünk az Úrtól . . . Vissza kell térnünk hozzá! „Megújítani mindent Krisztusban!”

Nos, akik így sóhajtoznak, meggondolták-e, hogy a társadalom regenerálását azoknak az elemeknek a megpusztításával kell kezdeni, kik a jövőben irányító szerepre hivatnak? Meggondolták-e, hogy egyedül ezek tehetik jóvá elődeik nagy mulasztásait és bűneit, a melyektől — mint a hal a fejtől — romlottak meg az alsóbb rétegek? . . .

Ha ezeket meggondolnak és ha átértenék a Szent-Imre Egyesület magasatos eszméit, céljait, melyek kiválólag oda irányulnak, hogy hitében, erkölcsében erős, jel-

épitett kúta, a Hippodromot, Nagy Theodoszius obeliszkjét és a janicsár-múzeumot tekintettük meg.

A Jildiz-Kioszk, Abdul Hamid szultán palotája a Boszporus baloldalán egy magas platón fekszik egy gyönyörű park közepén, de közelről nem tekinthetük meg. A legújabb bombamerényletok óta a palota közelébe jutni nehéz dolog, sőt a szultán nevének a kiejtése is veszélyes, mert ezzel könnyen magára hívja az ember a titkos rendőr figyelmét. Itt fekszik a Boszporus jobb és baloldalán a török előkelőségek és európai követségek nyári palotái is.

Délután két óra volt, midőn a Nagy Bazár egyik vendéglőjébe betértünk, hogy a második reggelivel esillapítsuk éhségünket. Ez azonban nagyon nehezen sikerült, mert a keleti konyha szokása szerint a fagygyuval készített ételek legalább nekem sehogysem ílettek. Az egész délutánt a Nagy Bazárban, kelet e rendkívüliségben töltöttük. Ez egy épületkomplexum, amelynek 15 kupolából álló födélzete egymásba kapcsolódik és egy egészet képez; egy labirintus, melynek legalább 40 főtúcaja és megszámlálhatatlan átjárója van és legalább is kétszerakkora területen fekszik, mint a vár. Itt minden ipar-ágnak és kereskedelmi cikknek külön utcája van és minden egyes kereskedőnek külön fülkéje van. Itt guggol az igazhitű török naphosz-

szat egy szőnyegen és vegtelen türelemmel várja a vevőt, közben-közben a muzezin kiállítására szakodik, imádkozik, nárglizik és kávézik. Mi egy divatüzletbe tértünk be. A kereskedő leültetett s miután minden portekáját előnkbe rakta és ki-kémlelte, hogy kinek-kinek mi tetszik, bepakkolta és csak akkor kezdődött az alkü, közben török kávéval, ambraillattal és rózsaoaljjal kedveskedett.

Julius 15-én a Márványtengerben fekvő Prinkipo vagyis Hercegszigeten töltöttük. Vasárnap lévén kora reggel a Santa Mariában örmenyszertartású misét hallgattunk, azután az újhídnál hajóra ülve Sztambul mellett balra, majd Protli, Antigone, Chalki szigeteket és Kisázsia között elhaladva 10 órakor a kitűzött ponthoz érkezünk. Társaságunk ekkorra egy olasz artistával és egy straszburgi gyárossal már 8 tagra szaporodott fel. A szigeten kiszállva esmosan nyergelt számarakra ültünk és másfél óra alatt kisebb-nagyobb balesetek után felszamaragoltunk a szigeten levő hegy legmagasabb pontjára. Kelet és Nyugat szemléletének gyönyörű panorámájában elmerülve elfeledtük a kiálltot fáradtságot. Miután magunkat kipihentük és szomjuntakat gázózzal (limonádéféle kellemes üdítő ital) esillapítottuk, más után visszatértünk a kikötőbe. E nap mind hármunkra nézve nevezetes nap volt, mert pappá szenteltésünknek évfordulóját ültük; azért a Hotel Giacomoban egy pohár görög

borral többlet fogyasztottunk, ami az eddig hallgatag sztraszburginak megoldotta a nyelvét, míg olasz artista utitársunk, ki dr. Speranzának, berlini egyetemi tanárnak adta ki magát, olasz áriákra gyujtott. — Prinkipo szigete tengeri fürdő; kellemes berendezésű villák, kitűnő levegője, buja tenyészetű növényzete, görög kultúratorai a szigetet romantikusá teszik. — Estére visszatértünk Konstantinápolyba.

Julius 16-án reggel a Boszporuson túl Kisázsiaiban fekvő Szkatária hajóztunk és a Leanderterony mellett léptünk szárazföldre. Itt a több kilométerre terjedő török temető, hol sok százezer sírlelek hirdeti a mulandóság örök törvényét, jartuk be tikkasztó hőségben és bokáig erő porban. Óriási magas cedrusfák árnyában alusszák az igazhitű muzulmánok örök álmukat. A török az elhunytak emlékét nagyon tiszteli, sirjaikat drága emlékoszlopokkal látja el, de tovább nem gondolja; dűledező emlékoszlopok fekszenek mindenfelé. A törökök előszeretettel temetkeznek ide, mert jól tudják, hogy európai országukat maholnap elveszítik; azt akarják tehát, hogy poraik legalább török földben pihenjenek. Majd több modern építésű kaszárnya között elhaladva az angol temetőhöz jutottunk, ahol az 1854—57 iki krimi háborúban elesett angol katonák tetemei nyugosznak. Egy gyönyörű oázis ez Kelet kietlen vidékén; babér-, olaj-, citrom-, eyprus- és cedrusfák gon-

Iemes és tetteire kész intelligenciát, humánus vezetőket adjanak a jövőnek, akik önzetlenül tudjanak élni hazáért és hitért — mondom — ha mindezt megmondolnák és ha komolyan segíteni akarnának (s ezt ki vonhatná kétségbe?): akkor lehetetlen, hogy még talál-gassanak és teljes erejükkel föl ne karolják ezt a nemes célokért törekvő egyesületet.

Sokat az tart vissza, — mint többen be is vallják — hogy az egyesület az ideig nem sokat valósított meg kitűzött céljaiból. De hát gondolnak-e arra, hogy a részvételek miatt eddig csaknem minden ereje anyagiakkal való küzdelemben merült ki? Hogyha nagylelkű fő-pásztorunk oly nagymérvű áldozatokkal nem támogatta volna időről-időre, talán nem is állhatott volna fenn? Sokan azzal okolják meg részvételeinket, hogy nem látják a zászló alatt (bocsánat e nagyzólo kifejezésért! Hisz éppen a részvételeink miatt zászlója sines) a nemes eszmék táborában elég nagy számban mindazokat a katolikus ifjakat, kiknek kezében van a jövő. Csodálkozhatunk-e aztán, ha e fiatal emberek azzal válaszolnak, hogy inkább ők azért közönyösek, mert a társadalom legilletékesebb elemei, akiknek támogatása nélkül az ifjak mit sem tehetnek, akiknek buzdítására e léha korban úgy rá vannak utalva, törekvéseink iránt részvételenek.

Nem tudom, hogy eme mentegetőzések közül melyik alaposabb és elfogadhatóbb, hanem csak egy példára akarok rámutatni. A Kassán alig egy éve megalapított testvéregyesületre. Tagjainak száma alig teszi ki a miénknek felét (ott t. i. csak jogakadémia van), de azért virágzik és eszméi terjednek; diszes, modern helyiségek van és zászlószentelő ünnep előtt állanak, mert az illetékes tényezők áldozatkész-séggel versenyezve karolják fel. Az egy jó lépés-sel már is megelőzött: föléje kerekedett az anyagi gondoknak, a finansziális kérdéseknek. Már semmi sem gátolja céljai, eszményei munkálásában.

Mintha az emberek a kuruc vitézek vére-vel áztatott földön melegebben éreznék a haza iránt. Mintha sokkal inkább lelkükön esün-gene a haza jövője. Hát Árpád nepe, a haza függetlenségeért, léteért folytatott harcok hősei-

nek unokái nem lelkesednének a hazáért, a nem-zet jövőjeért? . . .

Ha igen, akkor tenniük kell! A kikben csak parány szeretet is él a haza és nepe iránt, akiket csak kevéssé is érdekel, hogy ez a szép multú s — ahhoz méltóan — jobb sorsra ér-deemes nemzet gyermekeikben tovább eljen, azok-nak minden lehető meg kell ragadniok, ami bár halvány reménysugarat is nyújt a helyzet megjavítására. Világrengető eredményeket egye-lőre nem várhatunk. A rombolást, mit évtize-deknek hanyagsága oly következetesen idézett elő, egy pillanat alatt újjáépíteni nem lehet. Azt egyedül a céltudatos, szorgalmas, reklámok nélküli, odaadó fáradozás, a hétköznapi szürke munka teheti jóvá.

Ilyen szempontból érdemel nagyobb figyel-met, hathatósabb erkölcsi és anyagi támogatást a Szent Imre Egyesület.

Akik anyagilag nem tehetik, támogassák bár erkölcsiileg. Karolják fel az eszmét; ismer-tessék körükben: A tanárok — kiknek a so-cióális munkálkodást és ebben a szellemben való nevelést éppen a napokban ajánlotta figyel-mükbe a közoktatásügyi tárcának legméltóbb képviselője, gróf Apponyi Albert — a tanárok; mondom, — kiknek kezébe van letéve a jövő nemzedék nevelése, ne mulasszanak el egyetlen egy alkalmat se, hogy ismertessék és megsze-rettessek a gondjaikra bizottakkal az egyesület nemes eszméit és hivatását.

A papok az intelligencia körében toboroz-zanak pártoló (dija évenként 5 K.) és alapító (egyszermindenkorra 220 K., amit részletekben is lehet fizetni) tagokat. Lehetőleg növeljék az egyesület tekintélyét, erkölcsi és anyagi erejét azzal, hogy maguk is a rendes, vagy pártoló tagok sorába lépnek. A világi intelligencia adományszásainak sem ajánlhatok háládatosabb te-ret. Annyi zsurra, bábra, divatruhára telik. In-kább vonjunk meg magunktól valamit, csak áldozunk ott, ahol áldozunk kell, ha az utó-dok boldogsága drága és becses előttünk!

En nem hiszem, hogy ha szülők és gyer-mekek egy szívvel, lélekkel állanak ez eszme táborába, — annak mihamarabb messze kiható eredményei ne legyenek.

Próbáljuk meg!

György Dénes.

sok török főhivatalnoknak vették a fejét s a hon-nan a szép szultánakat éjnek idején zsákba varrva a Boszporuszba dobták. Iszonyat fogott el a hatalmas épület láttára. Belső udvarába lépni európainak nem szabad. Itt örök a proféta kardját és koponyát. Jelenleg a hadügyminiszte-rium palotája és nagyszámú katonaság lakja. Hetenkint egyszer a nagyvezir elnöklötte alatt a diván itt tartja ülését. Előtte lovas katona áll, de udvarát felnőtte a gym. Ez is az idők jele!

Majd az Aranyaszar öblét csónakáztuk végig. Itt az európai „édes vizek“ felé az arzenállal szemben láttuk a felhold birodalmának hatalmas három hadihajóját. A minden oldalon kinyuló ágyúcsövek a halál torkát látszanak hirdetni, de nekem úgy tűnt fel, hogy az ágyúk már rozsdá-sok és a páncél a hajók ormairól lekéredzik. Innen estére újból az Engel-családdhoz mentünk ebédre, a honnan búcsút véve, a Sztambulban fekvő vasuti állomáshoz siettünk. Sokat láttunk négy nap alatt, egy egészen ismeretlen új világ nyílt meg előttünk; de azért mégis bevallom, hogy akkor éreztem magam legjobban, midőn fél nyolc óraker a keletuméliai vasút kényelmes kocsijaiban elhelyezkedve Adrianopol és Philo-popolon keresztül Szófia felé vettük útunkat.

HIREK.

— Lapunk ez a száma a keftős ünnep miatt vasárnap helyett hétfőn jelent meg.

— **Kegyelmes Asszonyunk.** Folyó hó 5-én este a finövelő növendékei Fő-pásztorunk édes anyjának, a jó kegyel-mes asszonynak születésnapját megelőző-leg szerenádöt adtak. A hirtelen össze-állított ének- és zenedarabok eléggé jól sikerültek. A növendékek nevében Don-hoffer József VIII. o. t. mondott ügyes és szép beszédet, melyet alább szószerint közlünk. A kegyelmes asszony nevében szeretett Főpásztorunk válaszolt ismert atyai leereszkedéssel. Az összes szereplő-kön meglátszott a meghatottság, mert érezték szónokukkal, hogy egy jó édes-anya gondos nevelésének köszönhetik, hogy ily jóságos főpásztor van egyház-megyénknek.

A szerenád végén ismét nyílt alkalom a szereplőknek és velük jött társaiknak élvezni kézzel fogható módon is kegyel-mes Főpásztorunk jóságát, mely egy nagy tálcza sütemény és egy régi jó magyar méretű kancsó must alakjában jutott hir-telen kifejezésre.

Az üdvözlő beszéd:

„Drága Kegyelmes Asszonyunk!

A Gondviselés úgy akarta, hogy ismét egy esztendő tapasztalataival gazdagodjék Excellen-ciának nagy időket átélte lelke. Minket is a Gondviselés, e mindent igazgató hatalom s őszinte, halás szeretetünk vezérelt ide, ez ál-dott falak közé a jelen alkalommal is. Nem szükséges megemlékezni ama sok jótétemény-ről, melyben közvetlenül és közvetve legke-gyelmesebb püspök atyánk által részesített ben-nünket Kegyelmességed. Ezen jótétemények tes-zik kötelességünknek, hogy Kegyelmességednek születésnapját, bár szerényen, mi is megünne-peljük s hogy ez örvendetes alkalommal kel-ünk hullámzó gondolatainak és érzelmeinek külsőleg is kifejezést adjunk. Az én gyarló kis beszédem is e kedves célt szolgálja s jöllehet külsőleg fogyatékos, de azért minden egyes gondolata és szava át van szöve a hála arany-szálaival, mely szálak által, hiszem és tudom, hogy megtalálja az útát Kegyelmes Asszonyunk szívéhez. De hát tulajdonképen beszélhetünk mi háláról, köszönetről kegyelmes jó Asszo-nyunkkal szemben? Igen! mert — mint érin-tém — közvetlenül és közvetve kimondha-tatlan szellemi és erkölcsi, földi és mennyei jótétemény árad mi reánk Kegyelmességed ál-tal. Nézzük csak közelebbről! Mikor ott látjuk térdeini Kegyelmes Asszonyunkat a kis kápol-nában, a megszóktott helyén, imakönyvével kezében, buzgó imába merülve; mikor a szent rózsafüzér szeméit morzsolgatják kezei; midőn szent elmélkedésben emeli lelkét Istenéhez s végül, mikor ájtatosan szívébe fogadja a Meg-váltó Jézust s utánna hosszú háláadást tart: önkéntelenül is eszünkbe jut az őskeresztény anyák jámbor, istenes élete, magasztos példája s feltáru egyházunk aranykorának örökké le-kesítő képe. S ilyenkor úgy érezzük, mintha valami ellenállhatatlan erő mintegy belemarkolna szívrünkbe s felpeszditené ennek nemesebb érzel-meit. S így megy ez nap-nap után. Excellen-ciád teli itt időzése benépesíti e palotát s anyai erények fölséges példával s így szívün-

dozott ültetvényei a nyugoti kulturát hirdetik. Itt nyugszik Guyon tábornok is, az 1848-iki szabadságharéból ismeretes branyiszközi hős. Fejénél két eprusz, lábánál egy cedrusfa van! Magyar sírfelirata a következő: „Itt nyugszik Guyon Richard gróf, török főtábornok, Frank-hon ivadéka, Angolhon szülötte, Magyarhon vi-téze. Meghalt 1855. október 11-én, élete 44-ik évében.“

Innen Aidar-Pasa városrész felé leeresz-keve az anatóliai vasút kiinduló állomásához jutottunk. Innen indul ki Kónia és Angora felé. Kisázsia belsejébe a németek által újabb idő-ben épített vasút, mint a német műveltségnek és hatalomnak Keleten erőteljes képviselője.

E nap delután meg Sztambulban fekvő Ach-medieh dsamit tekintettük meg, mely kareszi minaretjeiről és színes fajance-lapokból álló dí-szítéséről híres. Itt egy török tudunkra adta, hogy a dsamiban való viselkedésünkkel meg volt elégedve, valamint kifejezést adott annak is, hogy ők tudatában vannak a magyar-török ro-konságnak; de hogy mi papok miért borot-váljuk az arcunkat nem akarta semmiképp meg-érteni.

Többször elhaladtunk a Sztambulban fekvő Magas Porta előtt, amelyhez a török történet annyi titokteljes eseménye fűződik, a hol igen

ket, melyet a külső fagyhoz hasonlóan — néha jégheideg érzéketlenség fog el, felrázza, felvilágosítja dermedtségéből. De ennél még jóval nagyobb a közvetett javaknak értéke és sorozata, mikért Kegyelmeseknek örök halálával, kimondhatatlan köszönettel tartozunk. Hiszen a Gondviselés után elsősorban Excellenciának köszönhetjük, hogy olyan lángelkű apostola, jövendő atyja van ma az erdélyi egyházmegyének, minővel a világ kevés püspöki székhelye díszkedhetik s kinek konfesszori hitből fakadó atyai gondoskodása kiterjed majdnem az egész hazára: kicsinyre, nagyra, ifjúra, öregre egyaránt, de mégis legfoképen s soha eléggé meg nem halálható módon — reánk, gyulafehérvári szemnőrisztákra. Ennélfogva mi, akik önzetlen szívvel díszesrjük és áldjuk az ilyen atyát, az ilyen főpapot; nem kapcsolhatjuk ki halálunk és magasztalásunk szent láncolatából az édes Anyát, kit most már mi is közel érünk szívünkhez s kinek nevelő munkája a mi drága főpásztorunk által évek óta gazdag forrása a lelki megújulásnak nemzetünk életében. Ezért viseltetünk oly hálás szeretettel Kegyelmes Asszonyunk iránt s ezért kívánjuk szakszor és ezerszer, egy szívvel, egy lélekkel az ég Urától, hogy a mi drága jó Kegyelmes Asszonyunk éljen soká!

— **Sárdi Sárdy Miklós** Gyulafehérvár szab. kir. város első tanácsosa, Alsófehérvármegye törvényhatósági bizottságának tagja stb. f. hó 7-ikén d. e. 10 órakor vallásának vizsgálatásában részesülve, 62 éves korában elhunyt.

Éppen egy év előtt kezdett gyengélkedni az erős, derék férfiú, de azért hivatalába állandóan, pontosan eljárta. Családjá, hivatalnok társai s nagyszámú barátai fájdalommal szemléltek, hogy a lappangó kór mind jobban sorvasztja, de azért senki sem remélte, hogy a katasztrófa így gyorsan bekövetkezik. Mindenkit megdöbbentett a gyászos hír, mert az elhunytat sokan ismerték, tisztelték, de még többen szerették.

Buzgó, lelkiismeretes hivatalnok volt, aki a város érdekeit önzetlenül viselte szívén: puritán becsületességű, nemesen gondolkodó férfiú val, aki rosszat soha senkinek se tett; önzetlen, szíves barát, jó gazda, szerető férj, aki 27 éven át ritka családi életet élt immár özvegyen maradt feleségével. „Félbe szakadt — miként a gyászjelentés mondja — egy önfejlődő, nemes élet munkássága; kialudt a szeretet égő szövétnéke, mely édes otthonának világát melegítette.”

Régi jó időknek embere volt ő: kötelességtudó, humanus érzésű, istenfélő, hazaszerető férfiú. Csendes ember lett immáron, de emlékezete mindig fog élni nagyszámú ismerősei és barátai lelkében. Elmaradt özvegyének, aki lelkének felét veszítette el, rettenetes fájdalommal nyíthozta az a tudat, hogy bánatában sokan osztozkodnak és a szívén ütött sebet gyógyítsa be az idő s Istennek végheletlen irtalmassága.

Haláláról az özvegyen kívül a városi tanács és az „Iparos Olvasókör”, melynek 30 éven át volt elnöke, adtak ki gyászjelentést. Béke lengjen porai felett.

— **A gyulafehérvári Lövész-egyesület választmánya** f. év december hó 6-ik napján a koresolyázó közönséget nagyon is érdeklő üdvös határozatot hozott. Ugyanis miután a nyár folyamán az egyesület kertjébe a villanyvilágítást bevezette, most a beállandó koresolya szezon alkalmával a jéppályát estéli órákban is a nagy közönség rendelkezésére fogja boesajítani mindennap estéli 9 óráig. Az egyesület tavát két ha-

talmas ivlámpa világítja meg s most az egyesületi kiérdemlik a fokozottabb érdeklődést és támogatást mindazoktól, kiket az ifjúság és a haza jövője érdekel.

— **A szebenmegyei róm. kath. tanítóegylet** Prokuek Sámuel elnöktele alatt december hó 15-én a kir. kath. Terézvárház rajztermében tartja közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. D. e. 8 órakor istentisztelet a kir. kath. terézvárházi templomban. 2. Gyaakorlati tanítást tart György Béla. 3. Elnöki megnyitót tart Prokuek Sámuel. 4. A tanítás megbirálása. 5. Felolvasás. „Az egyházi zene köréből” Kmoskó István. 6. Bakk Endre néhai vizaknai főesperes-plébános, c. kanonok és néhai Meisler Vince, holcmányi plébános felett emlékbeszédet tart Prokuek Sámuel. 7. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 8. A kiküldött bizottságok jelentése. 9. Schuch Ödön a tanítók fizetésrendezéséről. 10. Egyéb indítványok. 11. Tiszt-újítás

— **A közdiorbai róm. kath. tanítóegylet** november hó 19-én Szentkatolnán tartotta őszi rendes közgyűlését. Népesebb gyűlés aligha volt, mint ez. A rendes tagokon kívül jelen volt a kerületi papság kilenc tagja, élükön Balázs Ferenc ker. főesperessel. A gyűlést szentmise előzte meg, minek végeztével az iskolaterembe vonulva, a Hamar Endre gyakorlati tanítása következett. A tanító a phonomikából vette tárgyat.

Ezután az egyesület elnöke Szabó Sándor tartalmas beszéddel nyitotta meg a gyűlést. Beszéde kezdetén megemlékezett boldogult Erzsébet királynénkről, mint a kinek épen e napon volt névnapja. Azután rámutatott a nemzetközi szocial-demokraták veszedelmes tanaira és kérte tanítótársait, hogy tanítványaiknak mindig, de különösen a mai korban adjanak vallás-erkölcsös nevelést és oktatást, karolja fel a ker. szövetkezetek ügyét és foglalkozzanak többit a nép erkölcsi és anyagi jólétével, hogy így ne legyen ráutalva a nép a lelketlen igaztókra és veszedelmes tanuk ne találhasson alkalmas talajt a Székelyföldön.

Ezután az elnököt, aki állásáról lemondani szándékozott, további maradásra bírta a gyűlés. A gyakorlati tanítást a birálat sikerülnek állapította meg. A nyár folyamán Csiksomlyón tartott szövetségi gyűlés felolvasásáról Bene Sándor egyesületi jegyző tette meg tájékoztató kimerítő jelentését.

Háromszékvármegye földrajzát Bak László lemhenyi tanító ismertette. A földrajz részleteire kiterjedő ismertetés és birálat teljesen a földrajz javára, előnyére vált és annak szükségét és életrevalóságát mutatta be. Ezután a gelencei s. lelkész mint hitoktató mondotta el saját nézeteit az iskolai büntetésekre vonatkozólag.

Ennek végzetével a magy. orsz. lat. és gör. szertartású r. k. tanítók segélyalapja közp. bizottságának f. év aug. 25-én tartott közgyűléséről való jegyzőkönyvet olvastatta fel az elnök, miről a gyűlés tagjai teljes tájékozottságot nyertek. A jövő gyűlés helyének megállapításánál vita fejlődött ki afölött, hogy miután némely községben a tanítók részére eddig kiszolgáltatott nap- és fuvardíjakat, valamint a természetben adott fuvat is elvonták, sőt a felvett napidíjak visszafizetésére is kötelezték a tanítókat, ebből kifolyólag jövőre megtartassék-e az alapszabályilag kimondott évenkénti három gyűlés, avagy törültsék el egy? Pró és kontra sok szó hangzott el, míg végre a gyű-

tertelmes ivlámpa világítja meg s most az egyesületi kiérdemlik a fokozottabb érdeklődést és támogatást mindazoktól, kiket az ifjúság és a haza jövője érdekel.

— **A szebenmegyei róm. kath. tanítóegylet** Prokuek Sámuel elnöktele alatt december hó 15-én a kir. kath. Terézvárház rajztermében tartja közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. D. e. 8 órakor istentisztelet a kir. kath. terézvárházi templomban. 2. Gyaakorlati tanítást tart György Béla. 3. Elnöki megnyitót tart Prokuek Sámuel. 4. A tanítás megbirálása. 5. Felolvasás. „Az egyházi zene köréből” Kmoskó István. 6. Bakk Endre néhai vizaknai főesperes-plébános, c. kanonok és néhai Meisler Vince, holcmányi plébános felett emlékbeszédet tart Prokuek Sámuel. 7. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 8. A kiküldött bizottságok jelentése. 9. Schuch Ödön a tanítók fizetésrendezéséről. 10. Egyéb indítványok. 11. Tiszt-újítás

— **A közdiorbai róm. kath. tanítóegylet** november hó 19-én Szentkatolnán tartotta őszi rendes közgyűlését. Népesebb gyűlés aligha volt, mint ez. A rendes tagokon kívül jelen volt a kerületi papság kilenc tagja, élükön Balázs Ferenc ker. főesperessel. A gyűlést szentmise előzte meg, minek végeztével az iskolaterembe vonulva, a Hamar Endre gyakorlati tanítása következett. A tanító a phonomikából vette tárgyat.

Ezután az elnököt, aki állásáról lemondani szándékozott, további maradásra bírta a gyűlés. A gyakorlati tanítást a birálat sikerülnek állapította meg. A nyár folyamán Csiksomlyón tartott szövetségi gyűlés felolvasásáról Bene Sándor egyesületi jegyző tette meg tájékoztató kimerítő jelentését.

Háromszékvármegye földrajzát Bak László lemhenyi tanító ismertette. A földrajz részleteire kiterjedő ismertetés és birálat teljesen a földrajz javára, előnyére vált és annak szükségét és életrevalóságát mutatta be. Ezután a gelencei s. lelkész mint hitoktató mondotta el saját nézeteit az iskolai büntetésekre vonatkozólag.

lés kimondotta, hogy mindaddig, míg az alapszabály módosításon nem megy át, a három gyűlést tartsa meg az egyesület. Miután hovatovább több község vonja el tanítóitól a nap- és fuvardíjat, ohajtandó volna, kegyelmes főpásztorunk, Püspök úr Öngyméltóságának kegyes intézkedése arra nézve, hogy ott, ahol a templom pénztára engedi, az hordozza a tanítóktól megvont napi- és fuvardíjakat. Mivel az egyes községeknek ezen eljárása nagyon könnyen átragadhat a többi községekre is, ez esetben nagyon kevés tanító fogja látogatni még az egy gyűlést is, mert a székelyföldi képés tanító nyomorog és nem jut neki minden jóakarata és nemes szándéka mellett sem pótolni a község mulasztását és fedezni az ebéd s fuvardíjakat.

Az indítványok során Győrbiro Ignác szentléleki tanító indítványozta, hogy Péterffy Lőrinc szenttamási plebános úrnak mondjon köszönetet a gyűlés azon lelkes és bátor felszólalásáért, melyet Udvarhelyvármegye törvényhatóságának gyűlésén a kath. tanítók fizetése rendezését is oly melegen ajánlotta és sürgette. A gyűlés az indítványt kész örömmel fogadta s ezzel kapcsolatban kimondta, hogy kérni fogja Háromszékvármegye törvényhatóságát is, hogy Udvarhelyvármegyének a tanítók fizetése tárgyában megküldött átiratát pártolva sziveskedjék, hasonló értelmű feliratot küldeni a képviselőházhoz.

A délután két óráig tartó gyűlést az elnök a tagok és vendégek üdvözlése mellett az isteni Mester, Jézus szent nevében zárta be.

Figyelő.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* A legmelegebben ajánljuk apák, anyák, nevelők és különösen a serdülő ifjúság minden igaz barátja és vezére figyelmébe a *Zászlónk* ifjúsági folyóiratot. Hogy e lapnak milyen az iránya, kiállítása, gyümölcsei, arra nézve maguk a magyar katolikus közélet vezérei máris megnyilatkoztak: „Megalégedéssel látom, hogy a folyóirat tartalmával, szellemével, elevenségével egyre alkalmasabb eszközként bizonyul arra, hogy a tanuló ifjúságnak élcsépe a legszentebb és legnemesebb eszményekért való lelkesedést.” Vaszary Kolos, bíboros hercegprímás. „Ezen a derék lapon és az általa képviselt eszmén magának a jó Istennek és a magyarok Nagyasszonyának áldása szemmel láthatólag nyúgyszik.” Városhy Gyula, kalocsai érsek. „A buzgó lelkesedéssel és nagy áldozattal szerkesztett és kiadott *Zászlónk* című folyóirat minden egyes számát keltekezésétől kezdve figyelemmel olvastam és örömmel tapasztaltam, hogy az kitűzött céljának teljesen megfelel.” Bende Imre, nyitrai püspök. „Örömmel üdvözlöm a *Zászlónk* című keresztény képes lapot, mint a mely a katolikus ifjúság szépirodalmi és ismeretterjesztő olvasmányai között a benne uralkodó vallásos és hazafias szellemmel és pedagógiailag korrekt hangjával és nyelvénél fogva méltán megérdemli a pártolást.” Dr. Takács Menyhért, jászói prépost. Egy évfolyam bekötve 300 oldalnyi s vagy 400 képpel ékes vaskos kötetet tesz ki. Ehez csak azt tesszük hozzá, hogy a *Zászlónk* előfizetési ára a legolcsóbb az egész magyar irodalomban. Egész évre 2 korona. Félévre 1 korona. A jelen iskolai évvel a *Zászlónk* immár V. évfolyamát kezdte meg. Az új előfizetők a lapokat az V. évfolyam I. számától kezdve kaphatják. Mutatványszámmal ingyen és bérmentve, készséggel szolgál

a kiadóhivatal Budapest, VII. ker., Damianich-utca 50. sz. Ezuttal különösen a kath körök és ifjúsági egyesületek figyelmét hívják föl arra, hogy a *Zászlónk* II-ik s III-ik évfolyamait, a meddig a készlet tart a 13. K.-ért — tehát jóformán féláron kaphatják meg bérmentes küldéssel, ha a pénz előre beküldik. Ezen két vaskos kötetben van megírva és számtalan képpel van illusztrálva az egész orosz japán háború kitörésétől a végéig. Könyvtárunk potom 260 K.-ért két tartalmas és érdekes könyvvel gyarapodik. Sietni kell mert, ha elfogy, alig juthatnak hozzá. — Ime például az első teljes évf. már csakis 15 K.-ért a IV-ik pedig éppenséggel 20 K.-ért kapható csekély száma miatt.

A Szent-István-Társulat legújabb kiadványai:

* A *„Családi Regénytárban”* a Szent-István-Társulat kiadásában két újabb kötet jelent meg. A 47. számú Geneviève megtérése C. Lamiraudie francia elbeszélő műve. Geneviève tiszta, szép alakja, valóságban is nemes és kedves lelke, a mely érdekesnek látszó külső burkolatát lefejtve, oly vonzó bájossággal, fehéren áll előtűnk, minden nemes izlésű olvasónak megnyeritetszését és érdeklődését. Egy leány „makrancos hölgy” ez, a kit azonban nem a shakespearei drasztikus eszközzel kell megtörni, hanem megtörik és megszelidül pszichológiai kényszerrel. Két évig tartó, titkosságából érdekesen bontakozó szerelmi küzdelmet fest ez a kis regény, a mely az idegizgató és verizmusával nem csak undorító, de külsőtlen képmutató modern francia irodalmi termékek közt elszomorít benünket azért, mert éppen az ilyet nem veszik észre nálunk, hanem csak azt ültetik át, a mely már előre felhívja magára a szimatolók megromlott érzékének figyelmét, mint a rothadó gyümölcs vonzza a darazsat. Ez a kis regény érdekességénél és tisztaságánál fogva minden fiatal nő könyvespolcának kedvessége lehet. — A 48. számú Spanyol képek címen D. Louis Coloma úr elbeszélését és helyzetrajzát adja. Jándi Bernardin fordította. Coloma híres munkái közül nálunk még kevés ismeretes. Igazi reális író, a ki nem fél belemarkolni a bűn üstökébe sem. E tekintetben mintája lehet annak, hogy miképpen lehet meggyeztetni a realitásra törekvő modern irányt az abszolút erkölcsi céllal és tartalommal. Nem esik abba a hibába, hogy moralizáljon, csak ritkán enged tért szubjektív megjegyzéseinek, de velasquezi erővel festi alakjait. Sok benne a szatira és a világájtáladalom s e tekintetben legjobb e kötetben a Jour, a mely a világ könnyelmű itélkezését és megszállását markáns vonásokkal szatírálja. Nemzeti is, a melyben a spanyol élet hátterét mindig látjuk műveiben s annál érdekesebb és eredetibb. Egy-egy kötet ára kötvé 1 korona. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest. (VIII., Szentkirályi-utca 28.)

* *Népiratkák. Lourdesi emlékek.* Irta: dr. Varga Damján. (233. sz.) Két év múlva ötvenes jubileuma lesz a lourdesi jelenésnek. A világhírre emelkedett és a zarándokok százezreit magához vonzó Lourdes francia kegyhely is éppen a jubileum küszöbén a francia uralkodópárt részéről, valamint az istentagadók, a szabadkőműves, a szabadgondolkodók hívei részéről a leghevesebb támadásnak van kitéve. A katolikus közönség világszerte annál nagyobb áhítattal fogja feléje fordulni és hitéből, kegyeletéből annál erősebben virágoznak fel majd a megújult lé-

leknek és erkölcsi életnek új, szebb hajtásai. Ezt célozza Varga Damján kis füzeté is, a melyben megismerhetjük röviden Lourdesnek történetét s az ottani főlemelő vallásos cselekvények teljes képét. Több szép kép díszíti a füzetet, amelynek ára 40 fillér.

* *Magyar-német imádságokönyv.* A Szent-István-Társulat kiadásában magyar és német imakönyv jelent meg. Címe: Keresztény katolikus imakönyv. Nyilvános és magán-ajátosság számára szerkesztette dr. Ochaba A. János, esztergomi főegyházmegyei áldozópap. Ez a kétnyelvű imakönyv nagy szolgálatot tehet annak, a ki természetszerűleg anyanyelvén szivesebben imádkozik, de azért magyar vagy német nyelven is akarja tudni az illető imát vagy szent éneket. Nagy szolgálatot tehet olyan félig magyar, félig német családban, a minő ma elég van Magyarországon, a melynek ifjabb tagjai már elmagyarosodtak, de öregebbjei még németül tanultak imádkozni. Kétségtelen jó szolgálatot tesz különösen ott, a hol a templomok nyelve még mindig vegyes és németül is énekelnek. Ebben az esetben a kétnyelvű imakönyvvel bíró hívő minden akadály nélkül vehet részt az ájtatos gyülekezet énekében. Árak 3, 5 és 7 korona a különféle kötések szerint. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest. (VIII. Szentkirályi-utca 28.)

* *Legendák könyve.* Költemények. Idegen irodalmakból fordította Gyulai Ágost. Kiadja a Szent-István-Társulat. Gyulai Ágost műfordításai már ismeretesek az irodalomban. Színesség, magyarosság és formai hűség jellemzi. Szívesen fogadjuk tehát ezt a kötetét, amely a nyugati irodalom gyöngyeiből negyven legendát vagy legendás verset tartalmaz. Ismert csak kevés van köztük, mint például Hugó Viktor „Kain”-ja, vagy Heine „Kevlaari búcsú”-ja, a melyet többen is fordítottak; legnagyobb részükkel ő ismerteti meg a magyar közönséget először. S ez annál dicséretesebb és szükségesebb, mert hiszen a külföldi irodalom rengeteg anyagát kevés ember képes szemmel tartani vagy éppen olvasni. A német mellett francia és angol költeményeket ad; az ó-francia költészet egy szép terméke (A Boldogasszony tancosa) mellett a legújabb Edmond Rostandtól is. A nálunk nem ismert szerzőkön kívül az ismertek közül Coppée, Simrock, Longfellow, Jean Aicard, Körner neveivel találkozunk. Értékes olvasmányt nyújt ezzel Gyulai minden költészetkedvelőnek, az ifjúságnak pedig alkalmas szavalókönyvet. A legendakötet szép vászonkötésben jelent meg, élén a rózsás szent Erzsébet képével. Ára fűzve 2 korona, köté 3 korona 60 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest. (VIII., Szentkirályi-utca 28.)

* *Egy új Kempis Tamás.* Kempis Tamás világhírű műve „Krisztus követéséről” magyar nyelven többféle kiadásban forog közközben. Annak a kívánságnak, hogy legyen egy Kempis-fordításunk, mely egyfelől zamatos magyarságú, de másfelől teljesen hű maradj az eredetinek nemesak gondolataihoz, hanem — a mennyire azt a magyar nyelv génusza engedi — szavaihoz is: szóval, a mely midőn tökéletes magyarságú, mégis megtartja a hű fordítás jellegét is, ennek a kívánságnak akart eleget tenni a Szent-István-Társulat, midőn most kiadta az ő magyar Kempisét. A fordításra Platiz Bonifác dr. vállalkozott, a ki gördülékeny magyarsággal, de lehetőleg szöhhíven adta vissza a latin eredetét. Ára a különféle kötések szerint 1 K., 1 K. 60 fill. és 2 K. 80 fill. Megrendelhető a

Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest. (VIII., Szentkirályi-utca 28.)

* *Kiss Pajtás*. Szepessy László szerkesztésében és Pelikán Krizsó kiadásában egy minden tekintetben felkarolásra méltó, régi égető hiányt pótló s fenyvesnek ingerző gyermeklepel indul meg a kathólikus elvek új szépségeként. Most bocsátották ki az előfizetésre felszólító levelezőlapokat, melyből álljanak itt a közetkezők: „Kiss Pajtás” címmel egy változatos tartalmu, esinos kiállítású hetenkint megjelenő illusztrált gyermeklepelnek mutatványszámát küldjük december első heteiben. Jó lapot akarunk adni, amely a színtelen gyermeklepel áradatában a gyermek lelket vallásossá, erkölcsössé, hazafiassá tegye. . . Üzleti érdekek nem vezetnek, mert a „Kiss Pajtás” az összes heti gyermeklepel között a legolcsóbb lesz; évi 8 korona helyett 6 korona. Nagy hálával fogadjuk, ha december 15-ig jelezni méltóztatik: körülbelül hány előfizetőre számíthatnánk intézetében. Jó címek felsorolását is köszönettel fogadjuk. Terjesztőknek a jó ügy terjesztése érdekében minden hatodik példányt ingyen adjuk. A „Zászlók és „Nagyasszonyok” kedvelt ifjúsági lapok előiskolája lesz lapunk! Kiváló tisztelettel L. Pelikán Krizsó, Szepessy László. Hisszük, hogy tapsoló lelkesedéssel siet az előfizetők táborába minden gyermeknevelő: tanító, óvónő, a zárdák, klastromok stb. Mi a legmelegebben ajánljuk! Előfizetési cím: „Kiss Pajtás” szerkesztőssége, Budapest, VII. kerület, Csömöri-út 16. II. 11.

CSARNOK.

Püspökmegyei zsinat.

(Folytatás.)

20.

(A zsinat megtartásának helye és ideje.)

Erről nem sok mondani való akad, hiszen szinte természetes, hogy az általános szokás szerint a megyei zsinatot a székvárosban, az ünnepélyes üléseket a székesegyházban, a tanácskozási üléseket pedig valamely erre alkalmas helyiségben tartják meg. Mindazonáltal arra való tekintettel, hogy a püspökök rendes joghatósága van az egész megyében, pusztán az ő elhatározásától függ, hogy megyéje területén belül oda hívja össze a zsinatot, a hova ő azt jónak és időszerűnek itéli.

Igy hát semmi elvi akadály se volna annak, hogy, amint már említve volt, ha beáll egyszer minálunk is a rendes évenkénti zsinatolás, akár Somlyón vagy a statusgyűléssel kapcsolatban, — mint anno 1848. — akár Kolozsvárt is lehessen megyei zsinatot tartani. Sőt ez utóbbi helyen való zsinattartás többféle szempontból ajánlatos is volna.

Igy, a jogszűfűség az egyházjogban tanul a zsinatról, hát legyen is módja benne, hogy egyszer eleven zsinat is lássan. Az ünnepélyes zsinati ülések szertartásos rendje a hívő népre is fölemelő hatással volna. Meg aztán Bánffy Dezső báró az ő tiszteleteseivel és más ev. ref. nemes atyjafiaival minden esztendőben zsinatot Kolozsvárott. Nehogy tehát azt hissek, hogy csak ők vannak a világon, ha másért nem, hát csak azért is, hogy megmutassuk, hogy mi vagyunk a Krisztus igaz Anyaszentegyháza, — egyszer-másszor mi is tarthatnánk ott megyei zsinatot. Sőt mivel sokkal szebbet és ünnepélyesebbet tudunk tartani, ha akarunk, hát mihamar a nagy közönség érdeklődése is a mi zsinatunk felé fordulna. Majd iszen megmutatná a publikum egészséges lelki ösztönének meg-

nyilatkozása, hogy hat kit is tartanak az emberek igazi erdélyi püspököknek!

A mi erdélyi püspöki megyénk intézményi és helyi viszonyai tehát olyanok, hogy különösen a mindig fejlődő közlekedési eszközök olcsósága és gyorsasága mellett, az összes hazai püspökök közül épen az erdélyi püspök az, aki legkönnyebben megvalósíthatná az évenként való megyei zsinat tartását. Lárha épen az ő megyéje a legnagyobb kiterjedésű. Mert hát szó, ami szó a tridenti zsinat szigorúan sürgeti az évenkénti megyei zsinatot; s ezt bizonyára nem ok nélkül teszi; de ha már nehett ez kivihetetlen is, az már csak mégsem járja, hogy száz esztendőben egyszer legyen csak rendes zsinat.

De, amint már mondva volt, annak, hogy ezt a törvényes rándet be lehessen hozni, az volna az alapfeltétele, hogy a legközelebbi zsinat egészen alapos és nagy munkát végezzen, vagyis földolgozzon minden restanciát, amien ezen a téren oly rengeteg idő óta felgyűlt, úgy, hogy a későbbi évenkénti rendes zsinatok mindig csak az egy évi forgalomnak megfelelő munkát végezzenek, amit aztán egy tanácskozási s egy ünnepélyes ülésen el is lehet végezni s így aztán akár a lelki szent gyakorlatokkal, akár a Statusgyűléssel kapcsolatosan minden külön kiadás és külön való fáradozás és munka nélkül a megyei zsinatot is meg lehetne tartani.

Ezt a legújabb és nagy munka előtt álló zsinatot tehát okvetlenül Fehérvárott kell majd megtartani, a többi közt azért is, mert a tanácskozási ülések, közületekre és bizottsági ülésekre fognak oszlni. A fehérvári gimnázium nagy teratnrmében meg lehet tartani a közületeket, az egyes tantermekben a bizottsági üléseket s így az egész zsinat egy tető alatt lenne. Ez annál szükségesebb, mert a zsinat megtartása végett annak tartamára 10—12, sőt esetleg több zsinati tisztviselőt kell alkalmazni, akiknek saját külön hivatalos helyiségre van szükségük. A zsinattal járó u. n. Scrutinium-ok helyes keresztülvitele okából is több helyiségre kell számítani. Előfordulhat az is, hogy a zsinat tartama alatt akár a káptalan, akár a Consistorium szükségesnek láthatja külön káptalani vagy szt.-széki ülésnek megtartását; esetleg maga a püspök, vagy a székesegyházi főesperes az összes aktív esperesekkel külön esperesi gyűlést tart.

Hát mindezen előforduló esetekre való tekintetből a tulajdonképeni zsinati tanácskozási legalkalmasabb helye a várbeli főgimnázium: — persze vakációban. Amint hogy egy ilyen nagyobb arányú zsinat megtartására most nincs is megfelelőbb idő. Érdemes, hogy így a hazai mint a külföldi, különösen közép-európai egyházmegyékek zsinatjait legnagyobbbrészt szeptember hónapban és a Kisasszony napját követő időben tartották. Hát igen, mert akkor már nincs olyan nagy meleg, meg aztán nem jön közbe ünnep, sőt régekte akkor volt az iskolás nagy szünet, amint hogy Ausztriában s azon túl most is így van. Dehát minálunk ez most megváltozott s így a július elejétől aug. 15-éig, vagy augusztus 21-étől 30-ig terjedő időt kell számításba venni. Való igaz, hogy akkor nagy a meleg, de ha van elég helyiség, amint hogy van is, akkor ez sem okoz nagy zavart.

Az ünnepélyes üléseket meg amúgy is a székesegyházban tartják, ott pedig mindig jó hívős van.

(A zsinat tagjai.)

Az egyházmegyei zsinaton megjelenni elvben kötelessége a megye minden papjának, úgy, hogy ha a püspök által meghívott bármely pap a zsinaton meg nem jelenik és azt

törvényes alakban nem menti ki, mint engedetlen, kötelességszegő (inobediens, contumax) súlyos egyházi fenyíték alá vonható. Innen van, hogy a meghívottak névsorát minden ünnepélyes ülésen felolvassák, s a jelenlévő személyes jelentkezéssel (adsum!) bizonyítja, hogy ott van, a távollévők ellen pedig megindítják a fegyelmi eljárást. Mivel pedig a kötelességnek korrelatív fogalma vagy a vele járó, vagy az alapját képező jog, ennél fogva világosan következik, hogy a zsinaton megjelenni joga is van a megye minden papjának. Az, hogy ilyen jogról nem lehet szó (hanem csak kötelességről) azért, mert a megyei zsinaton a püspök egyedül bír törvényhozó hatalommal, épen nem bizonyítja azt, hogy ott senkinek sincs joga, hanem csak kötelessége. Mert akárkit hív is meg a püspök a zsinatra s akárkivel tanácskozik is, bizonyos, hogy ezeknek egyikével sem osztja meg a maga törvényhozói jogát. Ha pedig in fine finale a meghívottak eskis azért vannak ott, hogy tudomásul vegyék a püspöknek ünnepélyes formában megnyilatkozó törvényszerző akaratát, — ez nyilvánosságban egykép illet meg mindenkit, akinek a püspök törvényt szab, — tehát a megye minden papját. Ha tehát egy magyar egyházmegyei zsinaton kimondották, hogy akik ott a meghívottakon kívül megjelennek, azok csak álléle benevolus auditor-ok és semmi aktív részük sincs, — ez bizony ismét csak amolyan jöfele magyar papi vaskalaposság. Nomine cleri, qui ad Synodum venire tenentur, intellige subditos Episcopi, — tanítja XIV. Benedek pápa. Ebből pedig elvileg világos, hogy amivel valaki törvény erejénél fogva általában tartozik, azt adott esetben joga is van gyakorolni. Ebből kizárni senkit sem lehet.

Az már aztán egészen más, hogy számbavéve a fizikai és erkölcsi lehetőség határait, s azt a nyilvánvaló dolgot, hogy lehetetlen minden papot zsinatra behozni s egy egész püspöki megyét lelkipásztorok nélkül hagyni: — a kifejlődött jogszokás szerint kik azok, akiket a papág köréből, akár hivataluknál, akár más körülményeknél fogva meg külön és szorosabban is megillet az a jog és kötelesség, hogy a zsinaton megjelenjenek s illetőleg arra kifejezetten is meghívassanak, akár mint egyének, akár mint testületek.

Ebből a szempontból fogva fel a dolgot, a mai jogszokás alapján így alakul meg a zsinat:

1. A püspök. Ő ott az egyetlen törvényhozó. Ha személyesen nem lehet ott, kirendelt helyettese teljhatalmúlag képviselheti a zsinat igazgatásában; a hozott határozatok azonban csak a püspök utólagos szentesítése által válnak törvénnyé. Az ilyen helyettesítésre nem szükséges kirendelnie az ő állandó helyettesét (Vicarius Generalis), mert ennek a hivatala ezt eo ipso nem hozza magával, hanem kirendelheti bármely erre alkalmasnak ítélt papját. Sőt, ha a rendes Vikáriust jelöli ki, ezt külön okiratszerű meghatalmazással kell tennie.

2. Az általános helyettes (Vicarius Generalis) akár tagja a káptalannak, akár nem, hivatalos tiszteből kifolyó kötelessége gyanánt tartozik részt venni a zsinaton, ha külön meghívót nem kapott is.

3. A külső helyettesek, (Vicarii foranei) ahol ilyenek is vannak. De meg kell jegyezni, hogy XIV. Benedek pápa, aki ezt a kifejezést használja, foraneus vicarii alatt azokat érti, akiket mi espereseknek nevezünk.

4. A székesegyházi káptalan testületileg mindvégig tartozik részt venni a megyei zsinaton. A társaskáptalanok azonban csak képviselőjük által vesznek részt, (ha csak a püspök székhelyén nincs az ilyea társaskáptar-

lan:) aminek az az egyszerű oka, hogy otthon az egyházakat nem szabad szolgálat (chorus) nélkül hagyniok.

5. A valóságos apátok és prépostok. Ilyen minálunk csak egy van, a káptalan nagy-prépostja.

6. A kerületi esperesek. (Vicarii foranei, archidiaconi, decani rurales actu fungentes.)

7. Az összes önálló lelképásztorok, akár beiktatott plébánosok, akár adminisztrátorok.

8. Minden más megyei szolgálatban alkalmazott papja a megyének.

9. Azok a szerzetesek, akik plébánosi tisztelet töltenek be a püspök megbízásából.

Mivel pedig vitathatatlan, hogy sem az összes plébánosok, sem a középiskolai paptanárok, sem a káplánok mind be nem jöhetnek a zsinatra: egészen világos, hogy a püspök előre intézkedni fog, hogy minden esperesi kerület papsága, úgyisintén a paptanárok intézetek szerint, sőt az egyes kerületbeli káplánok is, érett megfontolás, a szükséges helyettesítések megbeszélése stb. után a maguk köréből zsinati képviselőket válasszanak. Majd ha létesül az évenkénti zsinat rendje, szép sorban kerületenként úgy lehet rendezni a választást, hogy egy pár év leforgása alatt egyik vagy másik zsinatot a kerület minden papja megjárta legyen.

Valószínűleg nem fog hiányozni az a klauzula sem, hogy a választásokon kívül más is, ha tetszik s van otthon helyettese is, meg kedve is, megjelenhetik a zsinaton, de ezt aztán jó előre jelentse be és ami a fő, mindvégig ott is maradjon. Mert ez a rend, ez a törvény.

A szerzetesek rendtartományi főnöke jog és törvény szerint tagja az érsektartományi zsinatnak, de a megyei zsinaton mint rendfő, ezen minőségében és ezen hivatalból kifolyólag nem vehet részt azért, mert az ő joghatósági és rendelkezési területe a püspöktől el van különítve, s amint a püspök nem dirigálhat a provinciális hatáskörében, azonképen a provinciális sem dirigálhat a püspök vetésében.

Ha amellet, hogy rendfő, a püspök megbízásából plébániát is kezel, akkor ebben az utóbbi minőségében részt vehet a zsinaton.

Mivel pedig nálunk van elég olyan plébánia, amely szerzetesek kezelése alatt áll, felmerül az a kérdés, hogy ezek a szerzetesek valamennyien behívassanak-e, avagy a kerületbeli delegátusoknál aktív és passzív választási joggal úgy érvenyesüljenek-e, mint a kerület többi papjai; vagy pedig ők külön, mint szerzetes-lelkészek válasszanak-e delegátusokat.

Első esetben aránytalanul nagyobb számban jutnának be mint a megyebeli plébánosok képviselői útján; a második esetben az a kalamitás érhetné őket, hogy egyikük se kerül be; még leginkább megfelelő volna a harmadik mód, jöjjék itt elmosódik a districtualitás köteleke, ez azonban nem sokat számít a jelen esetben; mivelhogy ők amúgy is külön státust képeznek.

Sok mérges veszekedésre adott okot a tudósok közt, hogy van-e joga világi hívőknek is részt venni a megyei zsinaton, mivelhogy régen itt-ott világiakat is kértek fel a részvételre, hogy némely dologban tanácsukat lássák. Ezek azonban sohasem vettek részt a határozatok meghozatalában. Régen volt is valami értelme, mert akkoriban egyik-másik világi a kánonjogból többet tudott, mint akárhány pap. Ma azonban erre a kánonjogra nézve úgy áll a dolog, hogy jóformán sem a világiak nem tudnak belőle semmit, sem a papok. Talán éppen azért is reformáltatja X. Pius pápa,

Nálunk a Státusgyűlésen kerül döntés alá minden olyan dolog, amely ami specialis alkotmányunk szerint a világiakkal közösen intézendő; így tehát éppen semmi értelme se volna tovább feszegetni ezt a kérdést.

Meg aztán nem hiszem, hogy az ünnepélyes zsinati ülések előtt a főtemplomban kirekesszék a hívő népet a maga helyéről a hajóban. Olaszországban van értelme, mert ott a nép elég lármásan viselkedik a templomban s beleszó a prédikációba is; ott hát, hogy a zsinatot ne turbálhassák a folyton csacsogó emberek, jól teszik, ha kicsukják őket. A mi népünk, különösen ha előre is figyelmeztetik, komolyan és illedelmesen viseli magát. Egyébiránt pedig, mivel az ünnepélyes zsinati ülés mindig szent misével kezdődik, ha ennek vége, s megkezdődik a hosszú latin Decretumok felolvasása, elmennek ők szép eszedesen unus post alterum, kicsukás nélkül is.

(Folyt. köv.)

P á l y á z a t o k.

— *A szőkefalvi* róm. kath. kántortanítói állásra áthelyezés miatt pályázatot hirdetünk. Javadalmazása a díjlevél szerint különféle alapokból 451 korona, 34 fillér; államségélyből 349 kor. összesen 800 korona 34 fillér és az arra jogosultnak 100 korona ötödéves korpótlék. Az újonnan épült és modernül berendezett iskolai épületben kényelmes, tágas lakás, kettős udvarral, célszerű új gazdasági melléképületekkel, tágas kerttel és gyümölcsösökkel. A tanító kötelei: a hatosztályú osztallan (mindennapi) és az ismétlőiskola vezetése és az összes kántori teendők teljesítése. Pályázati határidő, mikor a választás is megejtetik, 1906. évi december hó 30 dik napja. Személyesen jelentkezők előnyben részesülnek.

Szőkefalván, 1906. évi december 6-án.
Muzsnay Kálmán, Mártonffy Sándor,
isk. széki jegyző. esperes-plébános.

— *A csikésatószegi* tanítói és segéd-kántori állomásra ezennel pályázatot hirdetnek.

A javadalmazást képezi: a) 177 kor. 76 fillér kepevaltság; b) 622 kor. 24 fill. községi pótlék; c) stola, mintegy 70 kor.

Összesen 830 kor. készpénz. Ezenkívül 1 szobából, konyhából álló lakás s körülbelül 18 terü fa.

Megválasztandó köteles az I. és II. osztályt önállóan, az ismétlőket felváltva tanítani s minden kántori teendőben megszűnőd alatti is segídezni.

Pályázati határidő 1906. dec. 25.

1—2. *Bálinth Lajos* s. k.,
iskolaszéki elnök.

— *A székelyvécei* róm. kath. kántortanítói állásra f. é. december 17-iki lejáratall pályázat hirdettetik.

Javadalmazása: 1. Kepe 51 kal. búza, 51 kal. zab, 54 régi véka szemes török-búza, ospora 12 kor. 4 öl kemény tűzifa. 2. Tandíj: 47 véka szemes török-búza. 3. Ájtatos alapból 12 kor. 4. Stola 27 kor. 5. Kántorilag 2 hold 258 □-öl. Kataszteri jövedelme 12 kor. 6. Államségély 376 kor. Van szép és kényelmes 3 szobás lakás, pince és kamara, gazdasági épületek és nagyon szép (2) veteményes kert. Kötelei: I.—II. vegyes osztály vezetése, a kántori teendők végzése és a dalárda vezetése külön tiszteletdíjért. Személyes jelentkezés lehetőleg kívántatik.

Az oklevelekkel felszerelt pályázati kéresek dec. 17-iki alulírott iskolaszéki elnökhöz küldendők.

Székelyvéckén, (u. p. Nagykend.) (Udvarhely m.) 1906. november 29-én.

Kádár Mátyás,
lelkész isk. széki elnök.

15438. sz. 1906.

Temesvári Vásár-hirdetés.

Az ideai Temesvári Szent-Miklós

országos vásár

folyó évi december hó 13-tól bezárólag december hó 17-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásarra december 13-tól, csütörtökön reggel 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1906. nov. 18-án.

A városi főkapitányságtól:

Bandl Rezső, főkapitány.

Szakvélemények az Esterházy cognacról:

A magy. kir. műegyetem borászati laboratóriuma által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy cognacot

betegjeinknél alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitünő minőségű és a francia Cognacokkal vetekedőt, a legjobban ajánlhatjuk.

Dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár. Dr. Stiller Bertalan egyetemi tanár. Dr. Reczey Imre egyetemi tanár. Dr. Pertik Ottó, egyetemi tanár. Dr. Kertly Karoly egyetemi tanár. Dr. Angyan Béla egyetemi tanár. Dr. Poor Imre kir. tanácsos, egyetemi tanár. Dr. Bárón Jónas egyetemi tanár.

Az Esterházy cognac

minden előkelő fűszer- és csemege-kereskedésben kapható.

Hirdetések

jutányos árban

felvétetnek

e lap kiadóhivatalában.

Felhívjuk a t. közönség becses figyelmét azon körülményre, hogy a **Közművelődés** jelen alakjában **hirdetéseket** is közöl.

Ennélfogva tért nyer lapunkban az adásvételi ügylet iránti érdeklődés is, a mennyiben birtokok eladását, vagy vételét, haszonbérleteket, állások betöltését, árverések vagy árlejtések határidejét, ipari és kereskedelmi cikkek ismertetését és ajánlását célszerűen lehet eszközölni, — továbbá gyógyfürdők, nyári lakok, szőlőkertek, gyógyító és tápszerek, borok, ásványvizek és másnemű italok eladására vagy vételére és mindennemű szükségletek kielégítésére igen kényelmes módon lehet eladót, illetve vevőt találni.

Sikeresen lehet továbbá a **Közművelődésben** való hirdetés útján értékesíteni eladásra szánt könyvtárakat, irodalmi műveket, zeneeszközöket, festményeket, könyveket, képeket, ujságlapokat, szobrokat fegyvereket, régi pénzeket, ékszereket, butorokat, háztartási gazdasági és más eszközöket stb. stb.

Hirdetési feltételeink a következők:

Egy egész oldal területet elfoglaló hirdetés egyszeri közlési díja		K. 10.—
Egy fél oldal		„ 6.—
Egy negyed	„	„ 4.—
Egy nyolczad	„	„ 3.—
Egy tizenhatod	„	„ 2.—
Egy harmincketted	„	„ 1.—

Iparosok és kereskedők többszöri hirdetés megrendelése esetén 10%^o ármegedményben részesülnek.

A hivatalos hirdetések közlési díja külön árszabás alá esik és pedig cm. területes számítással, mely területnek egyszeri közlési díja 10 fillérben van megállapítva.

Hirdetések szövegezését is elvállaljuk, de annak fejében külön 1 korona díj számíttatik fel.

==== **A hirdetések díja előre fizetendő.** ====

Hirdetésekre vonatkozó megrendelések és pénzküldemények a kiadóhivatalba intézendők.

Tisztelettel
a kiadóhivatal.